

Etelä-Savon maakuntaliiton lausunto Kulttuurin tulevaisuustyöryhmän raportista

Kulttuurin tulevaisuustyöryhmän raportti
Lausuntopyynnön diaarinumero: VN/16052/2021
Vastausaika päättyy: 7.11.2022
Lausuntopyynnön taustatiedot

Suomi Lausuntopyynnön kieli:

Johdanto, tausta, tavoitteet

Johdanto

Opetus- ja kulttuuriministeriö pyytää näkemyksiä kulttuurialan tulevaisuutta ja koronapandemian jälkeistä jälleenrakennustarvetta käsitelleen työryhmän raportista siihen sisältyvine toimenpide-esityksineen.

Tausta

Tiede- ja kulttuuriministeri Antti Kurvinen asetti kesäkuussa 2021 työryhmän selvittämään kulttuurialan jälleenrakennuksen ja tulevaisuuden haasteita.

Taustalla oli erityisesti koronapandemian aiheuttamat ongelmat alalle, mutta myös tarve katsoa muutoin alan kehittämistarpeita. Alalla vahvistui koronapandemian rajoitusten takia käsitys siitä, että alan ulkopuolella ja erityisesti yhteiskuntapoliittisessa päätöksenteossa ei ymmärretä riittävästi kulttuurialan luonnetta ja merkitystä.

Työryhmän puheenjohtajana toimi valtiosihteeri Tuomo Puumala ja työryhmään kuului jäseniä laajasti kulttuurialalta. Työryhmän työhön liittyi myös kaksi opetus- ja kulttuuriministeriön tukemaa selvitystyyppistä hanketta, joista toisen toteutti Kultra ry ja toisen (edelleen jatkuvan) Taideyliopisto.

Tavoitteet

Kulttuurialan tulevaisuustyöryhmän raportin tavoitteena on vaikuttaa erityisesti vuonna 2023 alkavaan hallituskauteen. Hallitusohjelman edellytetään vastaavan aiempaa paremmin kulttuurialan yhteiskunnallista merkitystä. Kulttuurialan laajuuden takia työryhmä ei käsitellyt työssään kaikkia kulttuurialan asioita, vaan valitsi mielestään tärkeimmät ongelmien korjaamista vaativat asiat ja teki näihin liittyviä toimenpide-ehdotuksia.

Työryhmän raportti sekä tämän lausuntomenettelyn tuottamasta aineistosta tehtävä kooste ovat aineistoa eduskuntavaaleihin valmistautuville ja myöhemmin erityisesti seuraavan hallituksen muodostaville ja hallitusohjelman kirjoittaville puolueille.

Etelä-Savon maakuntaliitto lausuu raporttiin ja sen sisältämiin toimenpide-ehdotuksiin seuraavasti.

Miten työryhmän raportti onnistuu sanoittamaan ja viestimään kulttuurialan tilannetta ja kehittämishaasteita alan jälleenrakennuksen ja vahvistamisen tarve huomioiden?

Etelä-Savon maakuntaliitto kiittää mahdollisuudesta lausua Kulttuurin tulevaisuus työryhmän raporttiin.

Etelä-Savon maakuntaliitto näkee, että raportti onnistuu erittäin selkeällä ja laaja-alaisella tavalla kuvaamaan kulttuurialan haasteellisen tilanteen. Ehdotuksissa nostetaan monipuolisesti esiin kulttuurialan ammattilaisten erilaiset ansainnan

Maakuntajohtaja

05.11.2022 § 131/2022

muodot ja pyritään lisäämään resursseja ja löytämään uusia toimintatapoja niin freelancerina, työntekijänä kuin apurahallakin toimiville taiteen ja kulttuurin ammattilaisille.

Raportin rakenne on selkeä, mutta aloitus voisi lähteä yhdenvertaisuuden perusteluista, kaikkien oikeudesta kulttuuriin ja luvun yksi asiat voisivat olla raportin lopussa.

Ekologinen kestävyys on mainittu raportin alkupuheessa, mutta se ei näyttäydä toimenpiteissä. Olisi hyvä mainita kulttuuripalveluiden osalta esimerkiksi kestävä tuottaminen. Kulttuurilla voidaan tuoda keskusteluun arvoja ja edistää toimintakulttuurin muutosta kestävyuden näkökulmasta.

Kulttuurin ja luovien alojen elinkeinopoliittinen merkitys on raportissa huomioitu. Paikallisen veto- ja pitovoiman lähteenä, osaavan työvoiman saatavuuden varmistamisessa kulttuuritoimialan vireydellä on myös merkityksensä.

Mitkä raportin toimenpide-esityksistä ovat mielestänne kaikkein tärkeimmät ja kiireellisimmät toteuttaa (max 5)?

Etelä-Savon maakuntaliitto näkee, että toimenpide-esityksistä kaikki ovat kannatettavia. Ensimmäisen luvun eurooppalainen kulttuurigaala ei näkemyksemme mukaan kiireellisyysjärjestyksessä ole oleellisin toimenpide. Keskeisimmiksi voitaisiin nostaa seuraavat toimenpide-esitykset.

-Lisätään kulttuurialan rahoitusta valtion talousarviossa (s. 15). Etelä-Savon maakuntaliitto pitää erityisesti yhden prosentin periaatetta kannatettavana.

- Kehitetään alan rahoitusinstrumentteja (s. 18). Erityisen tärkeää on tukea taide- ja kulttuurialojen tukemista osana elinkeinopoliittisia palveluita esimerkiksi Creative Business Finlandin kautta.

- Yhdenvertaisuuden turvaaminen kulttuuripalveluiden osalta. Erityisesti yhdenvertaisuuden toteutumista tukee se, että valtio osoittaa kuntien kulttuuritoiminnan tueksi kohdennettua valtionavustusrahoitusta (s.25)

- Kulttuurihyvinvointia edistävien toimien tarve ja tarjonta huomioidaan kuntien ja hyvinvointialueiden vuosittaisissa neuvotteluissa koskien keskinäistä yhteistyötä ja raportointia väestön elinoloista (hyvinvointikertomukset). Kulttuurihyvinvoinnin mukaan ottaminen sekä kuntien että hyvinvointialueiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työhön on oleellista ja ns. hytekertoimen hyödyntäminen on kannatettavaa. (s.25)

Miten voidaan mielestänne vaikuttaa siihen, että työryhmän viestit tulevat huomioituiksi ja esitykset toteutetuiksi mahdollisimman hyvin seuraavalla hallituskaudella?

Alueellinen vaikuttaminen on tärkeää ja tuki alueen toimijoille esimerkiksi Taiken asiantuntijoiden vahvemmalla läsnäololla alueella on kannatettavaa.

Lukukohtaiset kommentit

*Luku 1: Annamme kulttuurillemme sille kuuluvan arvostuksen.
Mahdolliset huomionne lukuun ja sen toimenpide-esityksiin.*

Etelä-Savon maakuntaliiton mielestä on keskeistä kiinnittää huomiota kulttuurialan arvostukseen ja erityisesti poikkihallinnollista toimintatapaa tulee vahvistaa.

Kulttuuripoliittinen selonteko ja kulttuuri- ja luovia aloja käsittelevän ministeriryhmän perustaminen olisi tärkeää saada seuraavaan hallitusohjelmaan.

*Luku 2: Kasvatamme hyvinvointiamme investoimalla kulttuuriin.
Mahdolliset huomionne lukuun ja sen toimenpide-esityksiin.*

Etelä-Savon maakuntaliitto kannattaa luvun kaksi kaikkia toimenpiteitä ja erityisesti yhden prosentin osuutta talousarvion menoista sekä yksityisiä henkilöitä koskevaa yksityisten lahjoitusten verovähennysoikeuden laajentamista tieteestä taiteeseen.

*Luku 3: Tuemme tekijöitä ja vahvistamme samalla talouttamme.
Mahdolliset huomionne lukuun ja sen toimenpide-esityksiin.*

Etelä-Savon maakuntaliitto kannattaa luvun kolme toimenpiteitä.

Kuten raportissa todetaan, tarvitaan nopeita toimenpiteitä, joilla luodaan kulttuurialalle toimivia yrittäjyyden ja ansainnan malleja ja niille soveltuvia tukimuotoja.

Kulttuurin ja luovien alojen elinkeinopoliittinen merkitys on raportissa huomioitu. Paikallisen veto- ja pitovoiman lähteenä, osaavan työvoiman saatavuuden varmistamisessa kulttuuritoimialan vireydellä on myös merkityksensä.

Raportissa todetaan, että vahvistetaan kulttuurialan osaamis pohjaa sekä kykyä vastata tulevaisuushaasteisiin kaikilla koulutuksen tasoilla. Etelä-Savon maakuntaliitto näkee alueellisen tasa-arvon ja alueiden erityispiirteiden huomioimisen oleellisena osaamisenäkökulmasta ja esimerkiksi Taiken organisoimia koulutuksia toivotaan alueelle. Ammattiliittojen mainitseminen ja niiden tuki mm. työehtoihin ja tekijänoikeuksiin liittyviin neuvotteluihin on oleellista.

*Luku 4: Teemme tarvittavat rakenteelliset uudistukset freelancereiden työskentelyolosuhteiden parantamiseksi.
Mahdolliset huomionne lukuun ja sen toimenpide-esityksiin.*

Etelä-Savon maakuntaliitto kannattaa luvun toimenpide-ehdotuksia ja erityisesti toimenpide-ehdotusta siitä, että valtio ja kunnat sitoutuvat reilun taiteen periaatteisiin ja maksamaan taiteilijoille kohtuullisen korvauksen tekemästään työstä. Sosiaalisten oikeuksien, riittävän sosiaaliturvan ja työehtojen takaaminen julkisen vallan toimesta on kannatettavaa.

*Luku 5: Tarjoamme kaikille suomalaisille tasavertaiset mahdollisuudet nauttia kulttuurista.
Mahdolliset huomionne lukuun ja sen toimenpide-esityksiin.*

Maakuntajohtaja

05.11.2022 § 131/2022

Etelä-Savon maakuntaliitto pitää ensiarvoisen tärkeänä yhdenvertaisuutta ja kaikkien oikeutta kulttuuriin. Tässä kohdassa voitaisiin huomioida maininnalla myös erilaiset vähemmistöryhmät mm. romanit, maahanmuuttajat, erityistä tukea tarvitsevat jne.

Maakuntaliitot olisi lisättävä kuntien ohella vastuullisiksi toimijoiksi (s.25).

Maakuntaliittojen toimintaa ohjaavissa ohjelmissa ja strategioissa on valittu kulttuuritoiminnan kehittäminen alueen kehittämisen painopisteiksi ja oleelliseksi osaksi elinkeino,- ja elinvoimakehittämistyötä. Useissa maakunnissa on myös erilliset kulttuuristrategiat, jotka osoittavat yhteistä tahtotilaa kulttuurin aseman vahvistamiseksi.

Kulttuurihyvinvoinnin näkyminen tulevien hyvinvointialueen tehtävissä on tärkeää ja kulttuurihyvinvointipalveluiden toiminnan koordinoinnin ja kehittämisen resurssointi tulee näkyä osana hallintoa.

Esitys

Esitetään lausuntoa hyväksyttäväksi.

Eveliina Pekkanen
Kehittämispäällikkö

Päätös

Hyväksyn esityksen mukaisesti.

Pentti Mäkinen
Maakuntajohtaja

Jakelu

Lausuntopalvelu

Tämä päätös on allekirjoitettu sähköisesti maakuntaliiton asianhallintajärjestelmässä.

Oikaisuvaatimusohje

Päätökseen tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen Etelä-Savon maakuntaliiton maakuntahallitukselle:

Etelä-Savon maakuntaliitto
Maakuntahallitus
Mikonkatu 5
50100 Mikkeli
kirjaamo@esavo.fi

Oikaisuvaatimuksen voi tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) tai kunnan jäsen.

Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän (7) päivän kuluttua siitä, kun päätöstä koskeva pöytäkirjanote on lähetetty hänelle kirjeellä. Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, kun pöytäkirja on asetettu yleisesti nähtäväksi.

Oikaisuvaatimuksesta on käytävä ilmi vaatimus perusteineen. Hakemukseen on merkittävä oikaisua vaativan ja kirjelmän laatijan nimi ja kotikunta sekä postiosoite ja puhelinnumero.

Oikaisuvaatimukseen on liitettävä:

- päätös, johon oikaisua haetaan joko kopiona tai alkuperäisenä
- asiakirjat, joihin vedotaan